

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikön vuoden 2021 talousarvion ja strategian osavuosikatsaus 3 tilanteessa 31.10.2021

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen toiminnan ja tuloksen analyysi

Vuoden 2021 talousarviossa varhaiskasvatuksessa on arvioitu olevan keskimäärin 16 394 lasta. Varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä tulee jäämään ennakoitua pienemmäksi muun muassa varhaiskasvatusikäisen väestön vähenemisestä johtuen. Kuitenkin kunnallisissa päiväkodeissa ja yksityisessä varhaiskasvatuksessa lasten määrä on edellisvuoden syksyä suurempi.

Varhaiskasvatuksen palveluseteli otettiin käyttöön 1.8.2021. Palvelusetelipäiväkodeiksi on hyväksytty 22 toimipaikkaa. Lapsiperheet ovat voineet hakea palvelusetelipäiväkoteihin maaliskuusta alkaen. Lokakuussa palvelusetelillä varhaiskasvatuksessa oli 1035 lasta. Palvelusetelistä on toteutettu monikanavaista tiedottamista tuottajille ja lapsiperheille sekä ohjausta ja neuvontaa sekä järjestelmäkoulutusta palveluntuottajille. Palvelusetelillä olevien lasten määrän arvioidaan jäävän alle suunnitellun, mutta vastaavasti yksityisen hoidon tuen käyttö on ennakoitua suurempaa. Osa yksityisistä palveluntuottajista seuraa palvelusetelin käytön kehittymistä ja arvioi myöhemmin, hakeutuuko palvelusetelituottajaksi vai jatkaako palvelun tuottamista yksityisen hoidon tuella. Myös kokonaan uusia palvelusetelipäiväkoteja aloittanee toimintansa myöhemmin.

Varhaiskasvatusta koskevia koronaohjeistuksia on purettu vähitellen syksyn aikana. Edelleen ryhmien yhdistämistä tehdään harkiten. Järjestely edellyttää tavanomaista enemmän sijaistarvetta. Samanaikaisesti henkilöstön saatavuus on heikentynyt sekä lyhytaikaisiin että pitkäaikaisempiin tehtäviin. Henkilöstöpalvelut Seuresta tilausten määrä on ollut kaikkien aikojen korkeimmalla tasolla, mutta tilausten täyttöaste on jäänyt tavanomaista alhaisemmaksi.

Valtion avustuksia ja hankerahoituksia on haettu ja saatu vuodelle 2021 aiempia vuosia enemmän. Niiden mahdollistamana kiinnitetään mm. erityistä huomiota eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten osallisuuden, ryhmään kuulumisen ja lasten suomen kielen oppimisen edistämiseen. Tavoitteena on kaikkien lasten tasa-arvon edistäminen erilaista tukea tarvitsevien lasten oppimisvalmiuksien vahvistumista edistämällä. Lisäksi mahdollisella lisärahoituksella on kehitetty etäopetukseen liittyviä toimintatapoja ja välineitä sekä esiopetuksen pedagogiikkaa. Rekrytointihaasteet vaikeuttavat hankerahoitusten suunnitelmallista käyttöä. Hankerahoitusten hallinnointi ja raportointi on työllistävää.

Talous

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen talousarvion tulojen 20,7 milj. euroa, ennustetaan ylittävän muutetun talousarvion noin 0,6 miljoonalla eurolla saaduista hankeavustuksista ja asiakasmaksutuloista johtuen.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annettu laki muuttui 1.8.2021 alkaen siten, että varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennettiin nostamalla tuloarvoja. Lisäksi sisaruksilta perittäviä maksuja alennettiin. Uudistuksen tarkoituksena on kasvattaa työllisyyttä ja helpottaa perheiden arkea. Muutoksen vaikutus on arvioitu ennusteeseen.

5-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen 20 viikkotunnin kokeilu päättyi 31.7.2021, mutta talousarviossa ja ennusteessa on otettu huomioon, että maksuttomuus jatkuu kaudella 1.8.2021-31.7.2022.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen muutetun talousarvion menojen 242,5 milj. euroa, ennustetaan ylittävän talousarvion noin 0,5 milj. eurolla.

Menojen ylitys johtuu pääosin hankerahoituksella palkatun henkilöstön, koulutuksen ja materiaalin kustannuksista. Saadut hankerahoitustulot kattavat tämän ylityksen. Lisäksi ylitystä on koronaviruksen leviämisen ehkäisevään ja suojaamiseen liittyvistä hankintakuluista sekä ateriamenoista.

Palveluseteli otettiin käyttöön varhaiskasvatuksessa 1.8.2021. Palveluntuottaja on siirtynyt yksityisen hoidon tuelta palvelusetelipalveluntuottajaksi, mutta siirtymä on ollut ennakoitua pienempi. Siirtymä tulee toteutumaan vähitellen, kun setelistä saadaan lisää käyttökokemuksia. Palvelusetelillä tuotettavan varhaiskasvatuksen kustannukset tulevat alittumaan ja yksityisen hoidon tuen vastaavasti ylittymään. Kotihoidon tuen kustannusten arvioidaan alittuvan.

Investointimenojen ennustetaan alittavan muutetun talousarvion noin 220 000 eurolla. Kirjauskäytännöistä johtuen 0,2 milj. euroa ensikertaisen varustamisen kustannuksia on kirjattu käyttötalouden menoksi. Kohteita valmistuu loppuvuodesta, jolloin haasteena on tavaran saanti ja niiden toimitusajat. Tämä saattaa vaikuttaa vielä investointimenojen toteutumiseen.

Tuomarilan koulun suomenkielisen varhaiskasvatuksen esiopetusryhmän investointien ensikertaisen varustamisen määrärahaa esitetään tarvittavaksi 20 000 euroa vuonna 2022 tavaran saatavuus- ja toimitusvaikeuksien vuoksi.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulokortti

Tavoitteiden toteuttaminen etenee pääosin suunnitellusti. Osa tavoitteiden toteutumiseen liittyvistä arvioinneista ja kyselyistä on meneillään. Niiden tulokset saadaan vuoden loppuun mennessä ja raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.

Luontoryhmiä käynnistyi jokaiselle palvelualueelle, niitä on elokuusta lukien yhteensä 10. Kielirikasteista toimintaa on elokuusta alkaen 15 varhaiskasvatuksen toimipaikassa ja kaksikielinen (enganti-suomi) ryhmä on Kivimiehen ja Matinraitin päiväkodeissa. Päiväkodit ovat tuottaneet materiaalia ja toimintaa on dokumentoitu. Tarkoituksena on ollut kerätä konkreettisia toimintatapoja Espoon kielirikasteisen varhaiskasvatuksen mallin pohjaksi.

Asukaspuistojen toimintaa kehitetään ja samalla kirjataan pidemmän aikavälin kehittämissuunnitelmaa. Elokuussa järjestettiin avoimen varhaiskasvatuksen henkilökunnalle ja esihenkilöille Kurkistus palvelumuotoiluun työpaja koulutus. Avoimen varhaiskasvatuksen esihenkilöille on järjestetty kaksi kick off- tilaisuutta kehittämistyöstä ja sen johtamisesta.

Henkilöstötyön tuottavuutta ei saada paranemaan tavoitteen mukaisesti, sillä henkilöstömitoituksesta säädetään tarkasti varhaiskasvatuslaissa ja -asetuksessa. Varhaiskasvatuksessa noudatetaan mitoitusta ja sen toteutumista seurataan mm. toimipaikkaan sijoitettujen lasten ja henkilöstön välisellä suhdeluvulla (täyttöaste).

Vuoden 2021 Kunta10-kyselyn tulosten pohjalta on vuosille 2021- 2022 laadittu kehittämisohjelma, jossa on tavoitetta työmäärän hallintaan sekä väkivalta- ja uhkatilanteiden vähentämiseen. Tavoitteista on toteutunut lastenhoitajien, opettajien ja johtajien täydennyskoulutus, Suvan hallinnon tehtävien uudelleen organisointi, varhaiskasvatuksen opettajien vuosityöaikamalli sekä johtajien liukuva työaika pilotointi, työnohjaus sekä mentorointimalli.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikkö
1000 EUR

Tilinimi	Muutettu TA 2021	Ennuste 2021	Toteuma 10/2021	Toteuma-% 2021
Myyntituotot, ulkoiset	1 310	1 320	360	27,5 %
Maksutuotot, ulkoiset	17 350	17 604	13 309	76,7 %
Tuet ja avustukset, ulkoiset	2 027	2 370	2 115	104,4 %
Muut tuotot, ulkoiset	10	3	3	27,1 %
TOIMINTATULOT, ULKOISET	20 697	21 297	15 787	76,3 %
Valmistus omaan käyttöön				
Henkilöstökulut	-113 826	-109 051	-90 740	79,7 %
Palvelujen ostot, ulkoiset	-41 940	-46 100	-34 507	82,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulkoiset	-2 310	-2 700	-1 965	85,0 %
Avustukset, ulkoiset	-33 120	-33 800	-29 170	88,1 %
Vuokrat, ulkoiset	-18	-17	-11	64,0 %
Muut kulut, ulkoiset	-1 016	-994	-272	26,7 %
TOIMINTAMENOT, ULKOISET	-192 231	-192 662	-156 666	81,5 %
Toimintatulot, sisäiset	0	0	0	
Toimintamenot, sisäiset	-50 296	-50 365	-41 838	83,2 %
Tulot yhteensä	20 697	21 297	15 787	76,3 %
Menot yhteensä	-242 527	-243 027	-198 503	81,8 %
TOIMINTAKATE	-221 830	-221 730	-182 716	82,4 %
INVESTOINNIT / Ensikertainen	-843	-623	-255	30,2 %